

25 . Geangoești | Comuna: Dragomirești | Județ: Dâmbovița | Punct: „Hulă” | Anul: 2021

Anul: 2021

Cod RAN: 67434.01

Perioade: Preistorie

Epoci: Eneolitic târziu

Autori: Ana Ilie, Ovidiu Cîrstina, Horia Ghiță, Bogdan Ilie

Instituții: Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște, Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Târgoviște

Nr. autorizație: 30

Data autorizăției: 2021-05-05

Raportul de cercetare de la Geangoești, com. Dragomirești, jud. Dâmbovița Punct: „Hulă”

Raport

Au fost alocate fonduri de către Consiliul Județean Dâmbovița, prin Complexul Național Muzeal Curtea Domnească Târgoviște, pentru perioada 15.06.2021 – 5.11.2021, în vederea desfășurării activităților de organizare și desfășurare a șantierului, precum și de conservare și evidență primară a materialelor provenite din șantier. Suma alocată plății muncitorilor a fost de 81.474 Ron, la care se adaugă materiale pentru ambalare și depozitare materiale arheologice, ca. 2100 lei, materiale de conservare a sitului, ca. 350 lei, materiale pentru realizarea sistemului de depozitare ca. 6000 lei. Astfel, în perioada 15.06.2021-22.06.2021 a fost organizat depozitul de tranzit care a însemnat proiectare și montare de rafturi metalice, regruparea materialelor ceramice de la Geangoești din campaniile 2016-2020, pe complexe arheologice și depozitarea lor corespunzătoare, în lăzi etichetate, și a fost pregătită logistic cercetarea în sit. Activitatea de cercetare pe șantier a fost desfășurată în perioada 22.06.2021 – 5.10.2021. În anul 2021 am deschis sectoarele 35, 45, 55, 65, 36, 46, 56, 37, 47, 48, adică zona de SE a sitului, unde au fost evidențiate anumite structuri încă din anul 2018. Am decis să deschidem noi sectoare, 57, 58, 49, 50, însumând o suprafață de ca. 320 mp (Planșă 1). Obiectivele campaniei din anul 2021 au fost acelea de a cerceta în așezare, pe de-o parte, locuințele incendiate din nivelurile superioare din zona de sud-est a așezării gumelnițene de la Geangoești Hulă, motiv pentru care au fost deschise sectoarele 56 și 57. De asemenea, ne-am propus ca să deschidem sectoare, 49 și 50, la periferia spațiului locuit, pentru a putea observa dacă așezarea a beneficiat sau nu de structuri de apărare și delimitare și să completăm informațiile deja existente asupra acestei problematice (Ilie et al. 2017; Ilie et al. 2021). De asemenea, în campania din anul 2021 au fost efectuate o serie de activități menite să ducă la identificarea necropolei. Strategia implementată a constat în realizarea unor cercetări de suprafață în zona de terasă, precum și în efectuarea unei serii de sonde, în dreptul așezării. Am reușit să realizăm 5 sonde, fiecare de ca. 3 x 1 m, cu adâncimi ce variază între 1,50 și 1,80 m, în funcție de adâncimea la care a fost identificat pietrișul din terasă. Au fost dispuse cât mai aproape de botul de terasă (Planșă 2), aflată la ca. 60 – 80 m distanță în dreptul așezării. Conform modelărilor și informațiilor existente despre distanțele și orientarea spațiului celor morți în raport cu cei vii, necropola este amplasată pe terasa din apropierea așezării, la o distanță variind între 150 și 900 m, N-E sau N-V, deși există și alte orientări (Lazăr 2011). În cazul așezării de la Geangoești-Hulă, terasa este în zona de N a așezării, și am acoperit atât suprafața din dreptul terasei, cât și pe cea de la NV, sondajul 1 fiind amplasat la ca. 320 m de așezare, în această direcție. Zona de NE nu poate fi sondată, fiind teritoriul unei fabrici cu rol militar. Nu a fost identificată necropola deși, în sondele 1 și 3, aflate în liziera pădurii, au fost găsite materiale ceramice. În cazul sondajului 1, ceramica este caracteristică culturii Gumelnița. Fragmentele, disperate, acoperite de crustă calcaroasă, au fost identificate la adâncime de -20 -40 cm de la nivelul solului, în primul orizont geologic din zonă. De altfel, cercetări de teren din terasă semnalează în această zonă de NV față de așezare, prezența unei potențiale locuiri. Sectoarele 49 și 50 au fost deschise în afara spațiului locuit al așezării, dar volumul mare de muncă impus de suprafața deschisă ne-a determinat să restrângem aici cercetarea la un sondaj de 1 m

lățime. În acest șanț de evaluare au fost identificate două structuri antropice de tip adâncit – foarte probabil șanțuri, fiecare cu câte o fază de refacere. Stratigrafia evidențiată sugerează că aceste șanțuri, us 914 și 916, au fost săpate în nivel geologic, us 915, sediment argilos-nisipos, de culoare galbenă, cu incluziuni fero-manganatice, sub formă de concrețiuni sau pete, a cărui parte superioară este degradată sub acțiunea factorilor pedogenetici. Aceste șanțuri, cât și 915 sunt acoperite de un nivel de coluvium, us 907, sediment siltic, de culoare cafeniu-roșcat (Planșa 3). Us 914 reprezintă structura de delimitare interioară, situat în careurile H27H28, la ca. 15-16 m de la limita de V a st. 58, unde se termină locuirea din nivelurile superioare, și iar Us. 916, cea exterioară. În ambele structuri au fost identificate materiale ceramice, mai multe în prima, mai puține în cea de-a doua, iar din ambele au fost recuperate fragmente de lemn carbonizat, pentru obținerea de datări radiometrice. Us. 914 are două faze: prima/cea surprinsă la fund are o deschidere de ca. 130 cm. Are forma literei U, cu o interfață nu foarte clară. Umplutura este un sediment siltic, cu nisip. Conține rare fragmente de cărbune, bolovani de râu, ceramică. Are o adâncime de ca. 30 cm. Șanțul din faza 2 are o deschidere de 166 cm și o adâncime de ca. 60 cm. Este umplut cu un sediment siltic fin, ușor nisipos, cu mult chirpic, de dimensiuni mm și cm, fragmente cm și mm de cărbune și ceramică de dimensiuni mărunte, de ca. 1 cm, cu frecvență rară. Us. 916, identificat în careu H30, are, de asemenea, două faze. Prima prezintă un fund rotunjit, în forma literei U, cu o lățime la gură de 1,24 m și o adâncime de 23 cm. Este o acumulare nisipoasă, specifică unei curgeri de apă, unei redepozitări în mediu lacustru. Conține fragmente cm și mm de cărbune. Cea de-a doua fază a structurii are o deschidere de 2 - 2.10 m și o adâncime maximă de 50 cm. Este umplut cu un sediment cenușiu, negricios-albicios, care are un aspect granular, prismatic, specific unor medii umede, dar unde nu curge apa. Conține în zona centrală cărbune, fragmente de dimensiuni cm și fragmente ceramice gumelnițene. Cercetarea în spațiul locuit a presupus săparea, integral sau parțial, a locuințelor sau părților de locuințe identificate în 2018, cum ar fi locuința nr 3, din care o parte a fost săpată în campania anului 2019, partea aflată în st. 54, sau locuința 7 și locuința nr. 8. La limita de E a locuinței 7 și la S de distrugerea atribuită locuinței 8, în spațiul de la limita estică a așezării a fost identificată o zonă cu materiale care părea asemănătoare unei zone menajere. Datorită acestei zone, destul de întinse în suprafață, precum și necesităților de secționare elocventă a locuinței nr. 7 am decis trasarea unor minimartori suplimentari, care să dubleze martorii sectoarelor, în vederea înțelegerii a ceea ce consideram a fi zona menajeră de la limita estică a spațiului construit. Astfel, au fost trasați minimartori pe axele de desen: A-B prin structura de combustie a locuinței nr. 3, ax CD prin structura de combustie a locuinței nr. 7, și care trebuia să asigure axul longitudinal prin locuință, apoi axul E-F care asigura axul transversal prin locuința nr. 7, prelungit prin zona menajeră, Cx. 137=Cx. 141. Axele G-H, I-J și K-L asigurând un control strict al zonei menajere, pe care ne-am propus să o săpăm prin metoda tablei de șah, și înțelegerea situației arheologice prezentată de locuința 8. În suprafața cercetată au fost identificate o serie de gropi, șanțuri și perturbări, iar pe cele mai multe le considerăm contemporane. Astfel de gropi, ample și foarte adânci, sunt: Cx. 124, din st. 65 și Cx. 125, st. 55, care au tăiat locuința 3. Cx. 128 și Cx. 112 din st. 55, ca și Cx. 123=Cx. 126 st. 35, st. 45, Cx. 111, st. 36, care au trecut prin locuința 7, Cx. 194, care a trecut prin locuința 10, iar Cx. 198, a afectat locuința 8a. La acestea se adaugă, altele mai puțin ample, Cx. 190, care a afectat la suprafață locuința 7, Cx. 115, care a perforat locuința 8a. Acestea li se adaugă altele, Cx. 140, Cx. 142, Cx. 131 etc. Cx. 137 = Cx. 141 s-a dovedit a fi de fapt o amplă perturbare, formată de șanțuri și gropi cu dimensiuni și orientări diverse, unele, bănuim că sunt contemporane, iar altele preistorice, poate posterioare culturii Gumelnița, dar până la studierea materialului ceramic din această zonă nu pot fi avansate mai multe detalii. Aceste structuri adâncite au afectat resturile unor locuințe incendiate, locuința 8b și locuința 10. Locuința 8, înregistrată în st. 56, în 2018, ca o distrugere incendiată mai compactă, us 559, careu F16,F17, iar alta, mai mărunță și degradată, us 558, în careu F20, aflate la aceeași adâncime, s-a dovedit a fi resturi de distrugeri ale unor locuințe distincte, interpușe de locuirea us. 946. Locuințele au primit indicativele 8a și 8b (Planșa 4.sus). Locuința 8b, identificată în st. 56, careu G19, G20, us. 558, st. 46, careu H20, segm.1, us. 918, st. 46, careu H19, segm. 7, us 961, a fost afectată de o groapă de ca. 4-5 m lungime și ca. 2 m lungime, înregistrată în anul 2018, drept Cx. 137 (Planșa 5.sus), dar și de alte structuri adâncite, poate rădăcină de copac, mai ales la intersecția st. 46-47-56-57. Cercetarea este în curs de desfășurare și ne propunem să înțelegem mai bine limitele de E și de V ale acestei structuri de locuire. În această locuință au fost descoperite o serie de vase sau fragmente ceramice recuperate drept v. 258, v. 260, v. 261, v. 262, v. 263, v. 299, opaiț, precum și o verigă de cupru. A fost interceptată o cantitate mare de

cărbune provenind de la grinzi și bârne, aflate pe nivel de călcare, din care au fost preleva fragmente pentru identificare antracologică și datări C14. Locuinței 8a considerăm că îi aparțin urmele de distrugere incendiată din st. 56, careu F.16, F17, us. 559. În acest st., distrugerea a fost afectată de Cx. 115, Cx. 198, dar și de S.A/1960, motiv pentru care considerăm că această locuință poate fi un rest din Locuința A, cercetată în anul 1960 (Mihăiescu, Ilie 2004). Acesteia îi aparține distrugerea us. 604, st. 55 și, probabil, deși nu există contact fizic direct, us 600, st. 65. În us 559 și mai ales, în 561, nivelul de călcare, au fost descoperite vasele 16, 19, 29, 239, 240, 241, 242, 245, 284 – opaiț. În st. 57 și 47 au fost identificate mai multe urme ale unei/unor locuințe incendiate. În st. 57, au fost cercetate două complexe cu vase sparte in situ, Cx. 186 și Cx. 187, puse în legătură cu resturile vagi de chirpici arși, us. 903, interpretat drept resturile unei locuințe incendiate, nr. 10. De asemenea, în apropierea acestor complexe ceramice a fost cercetate urmele unei structuri de combustie, Cx. 195, distrusă în bună parte de Cx. 194, o groapă, foarte probabil contemporană. În st. 47 sunt urme de chirpici arși, foarte probabil ale unei locuințe incendiate puternic devastate de o serie de gropi, regrupate sub indicativul Cx. 141. Este dificil de spus dacă urmele locuinței incendiate din st. 54 și cele din st. 47 sunt urmele aceleiași locuințe, având în vedere faptul că în această zonă de est a sitului se pot deduce acțiuni de nivelare a terenului, dublate de această insensă afectare stratigrafică cauzată de gropi și șanțuri posterioare. În st. 58, 48, 37, 36 considerăm că suntem la exteriorul spațiului construit în eneolitic. Din punct de vedere al succesiunii stratigrafice diverselor locuințe, putem avansa următoarele situații: locuința 8a este posterioară locuinței 8b. Poate că locuința 8a este contemporană cu locuința 7, dar acest aspect va trebui urmărit în alte campanii. Distrugerea 600, surprinsă în st. 65, cercetată în 2018, ca parte a locuinței A/ 1960, poate aceeași cu resturile locuinței 8a, pare să suprapună distrugerea locuinței 3. Locuința 3 cercetată în 2021 în st. 65 și 55, a confirmat că este o locuință bicamerală sau că prezintă un spațiu acoperit, probabil în fața casei, unde se desfășurau diverse activități lucrative (Planșa 4.jos). A fost interceptat peretele de pe latura de E, latură lungă a locuinței, pe o lungime de ca. 2.70 m. Pare construit prin adâncire/terasare în nivelul anterior, us. 949, nivelul acoperit de us 600, distrugerea incendiată a locuinței A/1960. Între ele este us 601, nivel de călcare pentru acest rest de locuință. A fost surprins în plan, de asemenea, o parte din peretele de pe latura de S, perete îngust al locuinței 3. Lipit de acesta a fost structura de combustie, cx 129, are s-a dovedit a fi o vatră, construită pe un postament. Gardina de pe latura de N înregistrează urme ale unor lipituri sau refaceri mai ample (Planșa 4.mijloc), legate de refacerea podelelor și poate chiar modificări ale dimensiunilor spațiului acestei încăperi, numite, datorită prezenței vetrei, camera principală. Locuința a trecut printr-o incendiere violentă care a dus la deformarea și chiar vitrifierea vaselor ceramice, inclusiv a celor de pe podea, și a blocurilor de pereții distruși, cei situați la limita de N a vetrei. Vase și fragmente de vase au fost descoperite și pe distrugerea locuinței, dar la limita gropilor posterioare, Cx. 124, cx. 125, Cx. 128, Cx. 112, pe care le considerăm contemporane, și această prezență să fie, deci, rezultat al acestor acțiuni. În „camera 2” nu au fost identificate podele. Din aceasta a rămas foarte puțin, doar în colțul de NV al st. 65, restul fiind distrus de Cx. 124, indicativ pentru o serie de gropi contemporane, cu diverse adâncimi. Aici au fost identificate în jurul unui bolovan de râu resturile a cel puțin 4 piese din corn, care, din nefericire, nu au putut fi prelevate întregi. Locuința 7 se prefigura ca o structură incendiată interesantă cu dimensiuni ale nivelului de distrugere variind între 40 și 70 cm. S-a dovedit a fi o locuință cu pod locuibil și cu o amenajare adâncită la parter, poate de tip „vid sanitar”. Resturile distrugerii incendiate, acopereau întreaga suprafață a st. 45, părți din st. 55, st. 35 și st. 46. Considerăm că este cea mai bine păstrată locuință cercetată până acum în sit. Au fost surprinși pereții de pe laturile de S, E, și ceea ce s-a păstrat din cel de pe latura de N. O parte din locuință continuă în martorul de 2 m lățime, păstrat între cele două suprafețe deschise în sit, cea de SV, cercetată în 2019, și cea de SE, aflată în cercetare în 2021. Săpăturile pentru această locuință sunt în curs, în campania din 2021, am reușit să cercetăm și să documentăm etajul, parterul (Planșa 5.jos), nu și momentele de început al acestei construcții. Menționăm descoperirea in situ, în această locuință, a unui ansamblu de greutate de la războiul de țesut. La finalul campaniei, situl a fost pus în conservare, prin acoperirea sectoarelor unde se va continua cercetarea, cu folie din material plastic. Sondajele din terasă și cel trasat în sit, la marginea spațiului locuit, au fost acoperite cu pământ, terenul fiind adus la forma inițială. Activitățile post-săpătură, de conservare primară și evidență a materialelor arheologice și documentației provenite din campania a.c. din șantierul de la Geangoești, desfășurate în perioada 1 septembrie – 30 ianuarie 2021, s-au suprapus parțial peste cercetarea în șantier. Acestea au constatat în: - Spălare, cu sau fără protocol, a materialelor ceramice, fragmente și vase

întregi/ întregibile; uscare, triere, etichetare, ambalare; - Sortare, spălare, etichetare și depozitare corespunzătoare a diferite categorii de piese – plastică minoră, os - corn, silex, utilaj litic, piatră, chirpici; - Extinderea sistemului de depozitare în laboratorul de tranzit; - Organizarea materialului ceramic pe complexe arheologice și depozitarea corespunzătoare (ambalare, evidență, etichetare...); - Marcarea parțială a materialului ceramic provenit din campania a.c.; - Realizarea listelor de inventar de șantier pentru materialele provenite din șantier: categoriile ceramică, plastică minoră, utilaj litic cioplit, piatră, chirpici, probe arheologice, materiale pentru tamisat, oase, alte obiecte de inventar; - Realizarea diagramelor stratigrafice; - Introducerea în format digital a celor 80 de fișe de înregistrare a noi unități stratigrafice și a celor 12 complexe, precum și completarea cu observații a celor deja înregistrate în campania din anul 2018.

În concluzie, situl de la Geangoești este o așezare pluristratificată de perioadă eneolitică care, deși afectat de o activitate intensă de braconaj, păstrează detalii arhitecturale excepționale, ce conturează existența unor particularități constructive, care, în mod surprinzător nu se regăsesc în alte categorii de artefacte, cum ar fi ceramica, plastica antropomorfă, utilaj litic etc. Deși descoperirile din aceste categorii de obiecte ce aspectează viața materială nu lipsesc, acesta nu se deosebesc, din ceea ce recunoaștem la modul global, fără un studiu amănunțit, de ceea ce constituiau norme în cultura Gumelnița. De asemenea, trebuie semnalat faptul că sunt categorii de artefacte, cum ar fi resturile arheozoologice, pe care situl le conservă foarte prost, precum și cvaziabsența uneltelor de piatră șlefuită, de exemplu, topoarele. Obiectivele din anul 2022 sunt definitivarea cercetării locuinței 7 și, poate, documentarea gropilor din perioada de tranziție la epoca bronzului, interceptate în campania din anul 2016, la limita de E locuirii gumelnițene în segmentul de NE al așezării. În măsura în care ministerul consideră oportun, iar stimabila comisie națională de arheologie alocă finanțare acestui proiect de cercetare, vom continua săpăturile și în zona Terasă, încercând să identificăm necropolă așezării din punctul Hulă.

Informații suplimentare online

[Raportul 6655 din cronică.cimec.ro](https://cimec.ro/raportul-6655-din-cronica-cimec-ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](https://cimec.ro/localizare-pe-harta-folosind-mapserver-cimec-ro)
